

Dosarul nr. 3ra-1024/23
2-23146287-01-3ra-19102023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (Jud: V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

23 octombrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Aliona Donos

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea de a emite act administrativ individual,

împotriva hotărârii din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”,

c o n s t a t ă :

La 16 octombrie 2023, Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus la Curtea de Apel Chișinău o acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, solicitând anularea hotărârii nr. 1431 din 12 octombrie 2023 a Comisiei Electorale Centrale, cu obligarea Comisiei Electorale Centrale să examineze contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023.

În motivarea acțiunii, Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a relatat că, la data de 09 octombrie 2023, a depus la Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova o contestație, înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023, cu privire la încălcările admise de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” de utilizare a resurselor administrative prin lansarea și participarea la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public național și de folosire în campania electorală a imaginii Președintei Republicii Moldova, Maia Sandu, în scop de agitație electorală.

Prin hotărârea nr. 1431 din 12 octombrie 2023 a Comisiei Electorale Centrale, s-a declarat inadmisibilă contestația înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023 a Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

A menționat reclamantul că, Comisia Electorală Centrală în motivarea hotărârii a indicat că contestația a fost depusă la 10 octombrie 2023, dar acțiunile (evenimentul de lansare în campania electorală) concurentului electoral au avut loc pe data de 06 octombrie 2023, concluzionând că termenul de depunere a contestației nu a fost respectat.

A considerat reclamantul că, hotărârea nr. 1431 din 12 octombrie 2023 a Comisiei Electorale Centrale este una ilegală, neîntemeiată și care urmează a fi anulată, cu obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită actul administrativ. Or, acțiunea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” de lansare în campania electorală și acțiunile de utilizare a resurselor administrative au avut loc la data de 06 octombrie 2023, iar Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus contestația la data de 09 octombrie 2023, cu respectarea termenului de 3 zile, instituit de art. 95 alin. (1) din Codul electoral.

Prin urmare, a susținut reclamantul că, constatările și concluziile Comisiei Electorale Centrale cu privire la încălcarea termenului de depunere a contestației sunt arbitrare și contrare circumstanțelor cauzei.

A mai menționat reclamantul că, concluziile Comisiei Electorale Centrale, potrivit cărora realizarea dreptului de contestare este data înregistrării contestației, sunt ilegale, or, art. 95 alin. (1) din Codul electoral imperativ stabilește că dreptul de a contesta este realizat la data depunerii contestației.

A notat că, art. 12 alin. (1) din Codul electoral prevede că, în sensul codului electoral, referința la zi (zile) în vederea calculării termenelor pentru efectuarea procedurilor și acțiunilor electorale se consideră referința la o zi calendaristică, respectiv, la zilele calendaristice, cu excepția stabilirii exprese a termenelor în zilele lucrătoare.

Reclamantul a mai menționat că, prevederile art. 63 alin. (1) din Codul electoral prevede că, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 383-390 din Codul civil.

În această ordine, art. 388 alin. (4) din Codul civil stabilește că, termenul expiră la ora 24 a ultimei zile a termenului, iar în corespundere cu prevederile art. 388 alin. (6) din Codul civil, documentele depuse la oficiile poștale sau telegrafice până la ora 24 a ultimei zile a termenului se consideră depuse în termen. Echivalează cu depunerea la poștă transmiterea textului documentului prin teletip, fax și prin alte mijloace de comunicație.

Drept urmare a celor relatate, reclamantul a considerat că incontestabil denotă faptul că Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus contestația în termen, la data de 09 octombrie 2023, prin poșta electronică până la ora 24 a ultimei zile a termenului.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis acțiunea înaintată de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual. S-a anulat hotărârea nr. 1431 din 12 octombrie 2023 a Comisiei Electorale Centrale. S-a obligat Comisia Electorală Centrală să examineze în fond contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023.

În susținerea soluției, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău s-a bazat pe prevederile art.12, art.27 alin.(1), art.70 alin.(1), (2), (4), (6)-(8), art.93 alin.(1) și (2), lit.c) din Codul electoral, art.16, art.21 alin.(1) și (2), art. 63, art.137, art.206, art.224, art. 225 din Codul administrativ, art.383 alin.(1) și (2), art.388 alin.(3) din Codul civil, precum și constatările enumerate la pct.63, pct.64, pct.65, pct.66, pct.69, pct.70, pct.71, pct.82 în hotărârea nr.14 din 15 noiembrie 2012 a Curții Constituționale și a reținut că, obiectul controlului judecătoresc, la caz, constituie acțiunea în obligare utilizată de reclamant pentru revendicarea apărării dreptului său privind obligarea pârâtului să examineze în fond contestația înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023, care nu este condiționată, la caz, de respectarea procedurii prealabile.

În contextul pretențiilor deduse judecării, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a mai reținut că, la 12 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr.1431, prin care s-a declarat inadmisibilă contestația înregistrată sub nr. CEC10ALG/5 din 10 octombrie 2023 a Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

La fel, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a stabilit că, din conținutul hotărârii menționate supra, Comisia Electorală Centrală a constatat că, contestația a fost depusă la 10 octombrie 2023, dar acțiunile (evenimentul de lansare în campania electorală) concurentului electoral au avut loc pe data de 06 octombrie 2023.

Reieșind din cele menționate, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a ținut să menționeze că, importanța termenelor procedurale este justificată prin faptul că acestea stabilesc regimul temporal optim pentru realizarea justiției: pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, iar pe de alta, contracarează urgența nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale. Termenele procedurale sunt o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procesuale, de asigurare a celerității îndeplinirii actului de justiție și de fortificare a securității raporturilor juridice. Dintr-o perspectivă opusă, termenele procedurale anihilează tendințele de urgentare a îndeplinirii justiției, astfel că acțiunile subiecților procesuali trebuie efectuate în mod calculat și logic, fapt care presupune trecerea unei perioade de timp.

În acest context, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a notat că, aplicarea corectă a normelor legale privind termenele procedurale presupune calculul corect al acestora, iar stabilirea termenului procedural implică efectuarea unui calcul obiectiv al datei calendaristice concrete, al momentului de timp sau al începutului (expirării) evenimentului, fapt care permite efectuarea sau determină abținerea de la realizarea anumitor acțiuni procesuale. Prin urmare, calculul greșit al termenului procedural conduce la încălcarea (nerespectarea) sau omiterea acestuia, fapt care determină consecințe juridice inoportune.

La caz, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a ținut să menționeze că, normele legale expuse supra prevăd expres că, termenul procedural nu se consideră încălcat în cazul în care cererea or contestația au fost transmise prin poștă, telegraf sau orice alt mijloc de comunicare, inclusiv prin poșta electronică, până la ora 24:00 a ultimei zile a termenului, iar în asemenea situații acțiunea procesuală se consideră realizată în termen.

Astfel, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a relevat că, predarea documentului către structurile de comunicație autorităților echivalează cu executarea

acțiunii în termen, fapt din care rezultă că, Comisia Electorală Centrală, la caz, a acționat contrar prevederilor legale și neîntemeiat a ajuns la concluzia că contestația a fost depusă la 10 octombrie 2023, adică peste termenul de 3 zile, pe când, potrivit materialelor cauzei, Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus contestația la data de 09 octombrie 2023, ora 23:05:12, prin intermediul poștei electronice info@cec.md.

Ce ține de argumentul invocat de pârât precum că, reclamantul urma să țină cont de programul de activitate a Comisiei Electorale Centrale, ce a fost stabilit prin Dispoziția nr. 73-a din 02 octombrie 2023, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău l-a apreciat ca fiind neîntemeiat, or, reieșind din dispoziția menționată, rezultă că aceasta se referă la programul de activitate a angajaților săi și nicidecum nu impune careva obligații suplimentare celorlalți participanți implicați în procesul electoral, deoarece normele legale prevăd expres și cu claritate modalitatea și calculul acestui termen de depunere a contestațiilor.

În acest sens, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a reiterat prevederile art.21 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, care statuează că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.

Totodată, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a învederat că, legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind editarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării. Importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență existând nu doar pentru indivizi, dar în mod egal și pentru autoritățile publice și private. În măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost conferite.

Astfel, reieșind din cele menționate supra în raport cu încălcările admise de pârât în cadrul examinării contestației și a exercitării dreptului discreționar, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a conchis că acestea duc la nulitatea actului contestat, or, prin aceste încălcări i se aduc atingeri fundamentale drepturilor pe care le are Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, în raport cu o autoritate publică.

În continuare, cu referire la art. 137 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a menționat că, autoritatea publică, de fapt, nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, potrivit căruia autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Reieșind din cele constatate, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău a reținut că, prin hotărârea nr. 1431 din 12 octombrie 2023 a Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, reclamantului ilegal i-a fost vătămat un drept, din care

considerente acest act administrativ defavorabil reclamantului urmează a fi anulat, deoarece a fost emis contrar legii.

În consecință, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că s-a constatat cu certitudine că reclamantul a înaintat o acțiune în obligare, conform art.206 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, iar Comisia Electorală Centrală neîntemeiat a dispus inadmisibilitatea contestației depuse de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” și nu a examinat fondul acesteia, motiv din care urmează a fi obligată Comisia Electorală Centrală să examineze în fond contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023, or, aceasta a fost depusă în termen.

La 19 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.59), Comisia Electorală Centrală a declarat recurs împotriva hotărârii din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

În motivarea recursului, a indicat că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea cu încălcarea normelor de drept material. La data de 12 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 1431 în baza contestației și materialelor anexate, inclusiv punctele de vedere ale Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” și Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, drept urmare fiind declarată inadmisibilă contestația, pe motiv că aceasta a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de Codul electoral.

În susținerea soluției, Comisia Electorală Centrală a notat că, aplicând prevederile art.12 alin.(3), art. 95 alin.(1) – (3), art.100 alin.(1) din Codul electoral nr. 325/2022 (în vigoare de la 01 ianuarie 2023), a constatat că, termenul de depunere a contestației nu a fost respectat, contestația fiind depus tardiv, deoarece Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus contestația la data de 10 octombrie 2023, însă, acțiunile (evenimentul de lansare în compania electorală) ale concurentului electoral au avut loc la data de 06 octombrie 2023.

A mai notat recurenta că, referitor la necesitatea respectării termenelor aferente procedurii de depunere a contestațiilor electorale, Comisia Electorală Centrală a făcut trimitere la Decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale nr.12/2020, conform căreia Curtea reține că, examinarea admisibilității după criteriul instituit de articolul 207 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ constituie o garanție a aplicării principiului prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind judecarea unei cauze în mod echitabil și într-un termen rezonabil, în scopul înlăturării oricăror abuzuri din partea părților, prin care s-ar tinde la tergiversarea nejustificată a soluționării unui proces. Curtea menționează că, legislatorul nu a stabilit un tratament discriminatoriu, ci un regim legal diferit, impus de existența unor situații procesuale diferite.

Suplimentar, în susținerea celor constatate în hotărârea nr. 1431 din 12 octombrie 2023, recurenta a susținut că, în temeiul hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1150/2023 cu privire la aprobarea Programului calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale generale din data de 05 noiembrie 2023, pct. 43 lit. n) din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1098/2023,

precum și în vederea asigurării organizării și desfășurării în bune condiții a alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, prin Dispoziția președintelui Comisiei Electorale Centrale nr. 73-a din 2 octombrie 2023, s-a stabilit că programul de activitate în perioada electorală pentru prestarea serviciilor publice subiecților implicați în procesul electoral este de luni până vineri, de la ora 08.00 și până la ora 17:00, cu pauza de masă între orele 12:00 – 13:00, cu excepția cazurilor de extindere a programului de activitate pentru desfășurarea procedurilor electorale în afara programului prestabilit, inclusiv celor organizate în ziua precedentă zilei alegerilor și ziua alegerilor.

În aceste condiții, susține recurenta că, Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus contestația în afara programului de activitate a instituției, inclusiv în condițiile în care a fost semnată electronic de către contestatar la ora 23:03:45, la data de 09 octombrie 2023, fiind remisă la aceeași dată, prin intermediul poștei electronice. Or, la 09 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală nu a notificat asupra cazului de extindere a programului de activitate în afara programului prestabilit.

Prin urmare, a susținut recurenta că, contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a fost înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023, la ora 08:00, oră la care Comisia Electorală Centrală își începe programul de lucru.

Respectiv, în opinia recurentei se constată că intimatul nu a respectat termenul de depunere a contestației, întrucât termenul până la care intimatul era în drept să depună contestația (personal sau prin intermediul poștei electronice) cu respectarea prevederilor legale ar fi fost ora 17:00 a zilei de 09 octombrie 2023, acesta fiind programul de activitate pentru recepționarea corespondenței.

Suplimentar, recurenta a menționat că în privința celor sesizate de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” în contestația înregistrată sub nr. CEC-10ALG/5 din 10 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală s-a expus prin hotărârea nr. 1463 din 17 octombrie 2023, prin care a examinat contestațiile cu un obiect similar, înregistrate sub nr. CEC-10ALG/1 din 05 octombrie 2023 și CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023 ale Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, împreună cu contestația nr. CEC-10ALG/3 din 08 octombrie 2023 a doamnei M. T.

La 20 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.75), Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a declarat recurs împotriva hotărârii din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de către Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.78/81).

În motivarea recursului, a indicat că, instanța de fond a apreciat eronat normele de drept și anume prevederile art.12 din Codul electoral nr. 325/2022 (în vigoare de la 01 ianuarie 2023), art.63 din Codul administrativ și art.388 alin.(4) din Codul civil, inclusiv probele administrate la caz, or, recurentul a invocat că lansarea în campania electorală pentru alegeri locale generale din 05 noiembrie 2023, în scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, a avut loc la data de 06 octombrie 2023, însă, termenul de depunere a contestației nu a fost respectat și anume contestația urma a fi depusă în 3 zile, termen care a expirat la 09 octombrie 2023. Astfel, contestația din 10 octombrie 2023 a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de lege.

A mai reiterat recurentul că, la nivel național, potrivit dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale (hotărârea nr.2 din 19 ianuarie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19 februarie 1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi.

La fel, a susținut că, reținând obligația instanței de a asigura preeminența dreptului în sensul definit de Constituție, jurisprudența națională și practica internațională, insistă pe faptul că intimatul este ținut să suporte consecințele nefavorabile, rezultate din necunoașterea ori interpretarea viciată a prevederilor legii, prin prisma omiterii termenilor speciali stabiliți pentru formularea și depunerea contestației.

În urma celor relatate, recurentul consideră că, hotărârea instanței de fond este ilegală și neîntemeiată, motiv pentru care se impune casarea integrală a actului recurat, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii ca fiind ilegală și neîntemeiată.

La 20 octombrie 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice (f.d.75/76, 82/83), a expediat în adresa intimatului Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” copia recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” (f.d.59/60, 78/80).

Prin referința depusă la 20 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.85/86), Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, a solicitat respingerea recursurilor depuse de Comisia Electorală Centrală și de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și a menține hotărârea din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 95 alin. (1), (8) din Codul electoral nr. 325/2022 (în vigoare de la 01 ianuarie 2023), în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Din actele cauzei rezultă că, la 17 octombrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul hotărârii contestate.

Copia dispozitivului hotărârii din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru notificare participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 17 octombrie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.51)

Hotărârea motivată a Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2023 a fost notificată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 19 octombrie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.52).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece

atât Comisia Electorală Centrală, cât și Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul poștei electronice, la 19 octombrie 2023 (f.d. 58) și 20 octombrie 2023 (f.d.77), au depus cererile de recurs împotriva hotărârii din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestora, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi rezultă că, admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate supra oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Suplimentar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care

trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, motivele de casare, invocate în recurs de către Comisia Electorală Centrală, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii recurate.

Recursul depus de Comisia Electorală Centrală conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în referința prezentată la cererea de chemare în judecată și care au fost analizate de către prima instanță, fiind apreciate corespunzător.

Motivele de casare, invocate în recursul depus de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, nu se încadrează în temeiul prevăzute la art. 245¹ alin.(1) lit.d) din Codul administrativ, deoarece, la fel, se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a drepturilor recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că, admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme, care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder vs. Regatul Unit, pct. 38; cauza Stanev vs. Bulgaria (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o

reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo vs. Italia, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services vs. Franța, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (cauza Botten vs. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers vs. Suedia, 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile depuse de Comisia Electorală Centrală și de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) și (8), art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral, art. 230, art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile depuse de către Comisia Electorală Centrală și de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, împotriva hotărârii din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos